

**«ПИСЕМНА МАЙСТЕРНЯ» (SCHREIBWERKSTATT)
ЯК КРЕАТИВНИЙ ПРОСТІР ДЛЯ НАВЧАННЯ**

В початковій школі Буштедт в містечку Бюнде, що розташоване в землі Північний Рейн-Вестфалія, Німеччина, писемна майстерня проводиться для учнів з різних класів. Учні з декількох класів зустрічаються щотижня у спільній аудиторії на такій майстерні. Вчитель пропонує учням початок розповіді (ситуації, казки, фентезі), а учні потім продовжують цю історію і записують своє продовження самостійно чи у групах. При цьому вони можуть також додатково намалювати свій варіант чи розмалювати готове зображення [4].

Мистецтво спостереження є однією з основних передумов для письма. На писемній майстерні вчитель може показати учням картинку впродовж 2-3 хвилин так, щоб кожен мав можливість роздивитися її зблизька [2, 22]. Потім учні описують малюнок письмово.

Писемна майстерня являє собою не лише курс з граматики чи правопису. Це креативний простір, де мистецтво письма вивчається в ігровій формі, а потім спільно випробовується та вдосконалюється.

Писемна майстерня у початковій школі – це метод, який дозволяє у ігровій та мотивуючій формі познайомити дітей із креативним письмом, використовуючи їхню уяву для створення власних оповідань, віршів та текстів. При цьому акцент робиться на вираженні думок, а не на досконалій граматиці, за допомогою таких технік, як імпульсні оповідання, імпульси з зображеннями, спільна розробка текстів, мозковий штурм, ігри зі словами (ономатопея, вірші-сніжки) та конференції з письма для взаємного обміну думками та розвитку мовних компетенцій.

Креативне письмо на заняттях німецької мови – це поняття, яке можна трактувати по-різному. Багато хто розуміє під ним творче письмо з різних приводів, написання хайку, віршів з 11 слів (Elfchen), власних (коротких)

оповідань або інших текстів. Інші розуміють під цим поняттям альтернативний підхід до аналізу художніх текстів. Пропонований матеріал стосується лише вільного письма [3].

Для написання пропонуються різні теми, учні повинні бути креативними і мати можливість писати вільно. Розглянемо, що таке писемна майстерня і чому вона така цінна для учнів.

1. Що відбувається на писемній майстерні? – Учні пишуть свої тексти, залучаючи всю свою фантазію. При цьому на першому плані зазвичай стоїть не готовий кінцевий продукт, а процес його створення. Щодо імпульсів для письма, то за допомогою цілеспрямованих вправ (наприклад, «автоматичне письмо», картинки або слова-стимулятори) можна позбутися страху перед порожнім аркушем. Культура зворотного зв'язку проявляється в тому, що учасники зачитують свої тексти та отримують конструктивні відгуки в затишній атмосфері.

2. Різноманітні форми – писемні майстерні можуть мати дуже різні напрямки:

Тип	Фокус	Цільова група
Креативне письмо	Сторітеллінг, лірика, короткі розповіді	Автори-любители & мрійники
Біографічне письмо	Життєві спогади, автобіографії	Люди, які хочуть упорядкувати пережиті події
Професійне письмо	Тексти на загальні теми, ессе, журналістські тексти	Студенти & Працюючі
Терапевтичне письмо	Власний досвід, рефлексія	Люди в періоди змін

3. Чому варто брати участь?

"*Schreiben ist ein einsames Geschäft, aber das Handwerk lernt man am besten im Austausch*" (Doris Dörrie). Цитата Доріс Дьоррі, відомої німецької журналістки та письменниці, професорки Мюнхенського університету телебачення та кіно, в

перекладі українською звучить наступним чином: «Письмо – це самотня справа, але ремесло найкраще вивчати в процесі обміну досвідом». На своїх воркшопах та у книгах, до прикладу „Leben, schreiben, atmen“ [1], авторка наголошує на двох аспектах письма:

1. Самотність: власне процес написання відбувається виключно в голові та на папері;
2. Ремесло: техніку, структуру та вплив текстів можна вдосконалити лише за допомогою зворотного зв'язку, читання інших текстів та прямого діалогу з однодумцями.

Груповий формат роботи над текстами дозволяє ефективно подолати творчу кризу, адже групова динаміка та справи з обмеженням у часі допомагають вгамувати «внутрішнього цензора» й дати волю фантазії. Під час обговорення відбувається зміна перспективи: аналізуючи, як колеги інтерпретують ту саму тему, автор відкриває для себе нові творчі горизонти. Це безпосередньо сприяє вдосконаленню майстерності, оскільки в такому середовищі легше навчитися застосовувати принцип «покажуй, не розповідай» та позбутися зайвих слів-заповнювачів. Зрештою, робота в команді дає потужну мотивацію, де чітко визначені терміни допомагають зберігати фокус і доводити проєкт до фінальної крапки.

Наведемо типовий приклад такого заняття:

1. Розминка: 5 хвилин вільного письма, щоб звільнити голову.
2. Вступ: коротка теоретична частина (наприклад, «Як спланувати подорож героя?»).
3. Етап написання: учасники працюють над конкретним завданням.
4. Читання вголос & Зворотній зв'язок: Добровільний обмін результатами та оціночний аналіз.

Якщо Ви хочете спробувати себе в писемній майстерні, потрібно починати з малого. Не прагніть до досконалості. Найголовніше — просто почати писати.

Літєратура

1. Dörrie, Doris. *Leben, schreiben, atmen. Eine Einladung zum Schreiben*. Diogenes Verlag AG (Zürich) 2019. 2176 S.
2. Klaus W. Vopel. *Schreibwerkstatt. Eine Anleitung zum kreativen Schreiben für Schüler, Lehrer und Autoren*. Teil 2. Copyright © Iskopress, Salzhausen. 4. Auflage, 2006.
<https://www.iskopress.de/leseproben/312.pdf>
3. URL: <https://www.schule-bw.de/faecher-und-schularten/sprachen-und-literatur/deutsch/unterrichtseinheiten/vertretungsstunden/kreatives-schreiben.html>
4. URL: <https://www.stiftung-fairchance.org/mitsprache/kindergaerten-und-schulen/grundschule-bustedt>